

SPIM laienemine, süsteemist kõrvalehoidmise vähendamise meetmed ja teised suuremad muudatused

Muudatused

Kaheastmeline lähenemisviis SPIMi tugevdamiseks ja laiendamiseks lähiaastatel:

➤ 1. samm:

❖ **Detsember 2025 ettepanekud:**

- raud, teras ja alumiinium **downstream toodete laiendamise** kohta;
- süsteemist **kõrvalehoidmise vähendamise** kohta;
- **uuendused elektrienergiasektorile** kohalduvates arvestustes;
- **ajutise dekarboniseerimise fondi** loomise kohta.

➤ 2. samm:

❖ **2027 korriline ülevaatus**

Aruanne, milles hinnatakse edasist **SPIM ulatuse laiendamist**, sh teistele sektoritele, nt kemikaalid. Selle põhjalt tehakse õiguslik ettepanek ulatuse laiendamiseks.

SPIM laiendamise ettepanek

- Rauda, terase ja alumiinium **downstream** toodetele **SPIM laiendamine**:
 - ❖ Piirduakse **materjalidega**, mis kuuluvad juba **SPIMi** alla – eelkõige raud, teras ja alumiinium –, **lähtudes terase ja metallide tegevuskavast**.
 - ❖ **Valdav enamus (94%)** nendest kaupadest on **tööstusliku tarneahela tooted**, millel on **kõrge (keskmiselt 79%) rauda, terase ja alumiiniumi sisaldus** ning mida kasutatakse rasketes masinates ja eriseadmetes, näiteks erinevad kinnitusdetailid, silindrid, tööstusradiaatorid või valamismasinad. Toodete nimekirjas on ka mitmed autoosad, näiteks käigukastid, mootorid.
 - ❖ **6% kaupadest on ka kodutarbed**. Sõltuvalt SPIM aluste materjalide sisaldusest võivad need olla mh näiteks külmikud ja pesumasinad, kuivatid jne.

SPIM laiendamine (artikkel 1 lõige 21 ja I lisa)

Kaubakategooria	CN-koodide arv
Tööstusmasinad ja tööpingid	34
Sõidukid ja šassiid	39
Metalldetailid ja -konstruktsioonid	28
Sõidukikomponendid ja -süsteemid	21
Kodumasinad ja tarbekaubad	18
Ehitus- ja tösteseadmed	17
Mootorid, jõuseadmed ja energiatootmisseadmed	7
Elektrilised ja elektroonikakomponendid	6
Meditsiini-, labori- ja ohutusseadmed	5
Põllumajandus- ja muruniidukiseadmed	5
Kokku	180

SPIM laiendamise ettepanek

- Laiendusettepanekus **lisaks 180 CN-koodi**, suurendades SPIM koodide ulatust üle 30%.
- **SPIM laiendamise tulu** *downstream* toodetelt **EL-üleselt** on 2030. aastaks hinnanguliselt **0,58 miljardit** eurot.
- **Eestis** lisanduks 2025.a impordiandmete järgi **uusi kohuslasi ca 31** ehk 22% ja impordi maht kasvaks 72,27%.
- KOM hinnangul üldjoontes **toodete hindadele suurt mõju ei tohiks olla**, küll aga on seda veidi suuremaks (0,12%) hinnatud ehitussektoris.

Seisukohad - laienemine

- Toetame süsiniku piirimeetme (SPIM) laiendamist sellistele toodetele, mis **sisaldavad suures osas, eelistatult vähemalt 70%, alumiiniumi, terast või rauda**, et tagada Euroopa Liidu tootjatele aus konkurents ning vältida olukorda, kus Euroopa Liidu tootjad peavad kandma CO₂-heitkoguse kulu tooraine ja toote tasandil, kuid sama materjali sisaldavatele imporditud valmistoodetele heitkoguse eest tasumise kohustus ei rakendu. Leiame, et SPIM määruse muudatus peab keskenduma **strateegiliselt olulistele ning Euroopa Liidus piisava tootmismahuga kaupadele**.

Seisukohad – piirmäär, ülemineku periood

- Peame oluliseks, et imporditavatele kaupadele kehtivat **massipõhist lävendit** (50 tonni aastas) **suurendataks** muudatuse mõju eelhinnangu andmeid arvestades **näiteks 75 või 100 tonnini aastas**, et paremini arvestada SPIM laiendamise mõjudega. Eelistame, et vastav otsus tehakse SPIM määruse nüüdse laiendamise osana, kuid hiljemalt SPIM 2027. aastal kavandatava korralise ülevaatamise käigus.
- Eelistame, et SPIM laiendamisega hõlmatud toodete importijatele kohaldatakse **2028. aastal ühe aasta pikkust finantskohustuse ülemineku perioodi**.

Seisukohad – rikkumised, hädapidur

- Toetame ettepanekus pakutud meetmeid, mis tugevdavad SPIM **järelevalvet** ja suurendavad **andmete usaldusväärsust**, sealhulgas **pahatahtlike praktikate selgem määratlemine ja tõkestamine**, SPIM toodetega seotud **heitkoguste täpsem deklareerimine** ning **seire-, aruandlus- ja finantstagatise nõuete tugevdamine**, et parandada süsteemi toimimise tõhusust ja vähendada rikkumiste riski. Peame oluliseks, et halduskoormuse vähendamiseks nõuete täitmisel **valmiks** ettepaneku rakendamise ajaks vajalikud Euroopa Komisjoni **digitaalsed süsteemid**.
- Saame toetada lahendust, kus Euroopa Komisjonile antakse õigus **delegeeritud aktiga eemaldada ajutiselt kaup(u) SPIM kohaldusalast** kui see on vajalik tõsiste ja ettenägematute asjaolude korral, mis põhjustavad suurt kahju liidu siseturule.

Seisukohad – elekter, vaikeväärtused

- Toetame elektri importi puudutavate sätete kohendamist, mis tagavad **mittefossiilsetest allikatest toodetud elektri arvestamisega** impordis.
- Juhul kui kolmandate riikide tootjad ei ole ise tegelikke eriheite väärtusi esitanud, siis **saame pooldada tootepõhiseid vaikeväärtusi, mida kohaldatakse kõikidele kolmandatele riikidele või alternatiivset lahendust**, kui selle metoodika tagab eriheite õiglasema määramise tulemuse.

Seisukohad –rahvusvahelised KHG ühikud

- Eesti hinnangul **ei ole põhjendatud hõlmata** rahvusvaheliselt kaubeldavate kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikute kasutamist SPIM määruses **enne, kui nende kasutamise põhimõtted on kokku on lepitud ja mõjud hinnatud**. Seejärel tuleb **kehtestada terviklahendus** nii Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) kui SPIM jaoks viisil, mis välistab samade heitkoguse ühikute kattuva kasutuse.

Seisukohad – ajutine dekarboniseerimise toetusfond

➤ Pooldame Euroopa Liidu HKS direktiivis **püsivat lahendust** SPIM kohaldamisala toodete Euroopa Liidus tootjate toetamiseks nii, et see hõlmaks süsteemi kuuluvate ettevõtete tootmise toetamist **HKS ühikute tasuta eraldamisega**. Peame **ajutise toetusfondi mõju ja tõhusust küsitavaks** ja teeme ettepaneku kaaluda **fondi loomata jätmist**. Eestile on oluline, et ajutise toetusfondi **haldusülesanded ei laiene liikmesriikidele, milles puuduvad fondist toetust saavad ettevõtted**.

- Peame oluliseks, et liikmesriikidele varasemates läbirääkimistes planeeritud **SPIM rakendamiseks ette nähtud tulu ei kasutata muul otstarbel**, kuna see seab ohtu liikmesriikide võimekuse süsteemi tõhusalt ellu viia. Juhul kui ajutine fond luuakse, tuleks seda rahastada selleks Euroopa Liidule eraldatavast SPIM sertifikaatide müügitulust, arvestades fondi taotluste põhjendatud mahtu.
- Kui eelnõu läbirääkimiste tulemusel ei saavutata fondi rakendamisel riigi haldusülesannete täitmise ja rahastamise osas Eestile sobivat lahendust, **võib Eesti fondi loomise ettepanekule vastu hääletada**.

Aitäh!